

Giáo dục phải kiến tạo những động lực tăng trưởng mới để phát triển nhanh và bền vững

18:32 16/11/2023

Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh, kiến tạo động lực tăng trưởng mới là yêu cầu cấp thiết, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo "không giới hạn" cùng nguồn nhân lực chất lượng cao được xem là động lực tăng trưởng mới và giáo dục đại học là trụ cột quan trọng cho sự phát triển này.

Chiều 16/11, Thủ tướng Phạm Minh Chính dự lễ khai khóa năm 2023 của Đại học Quốc gia (ĐHQG) TP. HCM) và giao lưu với các sinh viên, học sinh của Đại học này.

Theo Thủ tướng, các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có ĐHQG TPHCM phải phát huy hơn nữa vai trò của mình trong thực hiện mục tiêu đào tạo, tìm kiếm nhân tài, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Ảnh VGP/Nhật Bắc.

Chủ đề của lễ khai khóa năm 2023 của Đại học Quốc gia TP. HCM là: "Giáo dục đại học và vai trò kiến tạo động lực tăng trưởng nhanh và bền vững cho đất nước trong giai đoạn mới".

ĐHQG TP. HCM là một trong những đơn vị đứng đầu cả nước về công bố khoa học, đặc biệt là trên các tạp chí quốc tế uy tín trong danh mục cơ sở dữ liệu web of science, scopus.

Phát biểu tại lễ khai khóa, Thủ tướng Phạm Minh Chính trước hết dành nhiều thời gian phân tích về vai trò của giáo dục đại học đối với sự phát triển. Theo đó, nguồn nhân lực, đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao đóng vai trò quyết định đối với sự phát triển của mỗi quốc gia.

Nhiều năm qua, Đảng, Nhà nước ta đã xác định: Phát triển, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao là một trong những yếu tố quyết định sự phát triển nhanh, bền vững đất nước. Đây là một đột phá chiến lược, là yếu tố quyết định đẩy mạnh phát triển và ứng dụng khoa học công nghệ, cơ cấu lại nền kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng và là lợi thế cạnh tranh quan trọng nhất, bảo đảm cho phát triển nhanh và bền vững.

Giáo dục đào tạo nói chung, giáo dục đại học nói riêng có vai trò quan trọng thúc đẩy sự phát triển, góp phần nâng cao dân trí, đặc biệt là cung cấp nguồn nhân lực có trình độ cao, bồi dưỡng nhân tài, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế-xã hội.

Theo Thủ tướng, các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có ĐHQG TP.

HCM phải phát huy hơn nữa vai trò của mình trong thực hiện mục tiêu đào tạo, tìm kiếm nhân tài, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Ảnh VGP/Nhật Bắc.

Ngày nay, cùng với chuyển đổi số, cách mạng công nghiệp lần thứ tư, giáo dục đại học đang thay đổi và phát triển đa dạng. Đặc biệt, công nghệ thông tin (bao gồm trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo và trực tuyến hóa) được tích hợp vào quá trình dạy và học, tạo môi trường tương tác và hấp dẫn hơn, phát triển tư duy sáng tạo, tăng khả năng làm việc độc lập của người học.

Xu hướng hợp tác toàn cầu và học tập xuyên quốc gia với cơ hội tiếp cận giáo dục đại học được mở rộng. Hợp tác giữa các trường đại học trên toàn thế giới được đẩy mạnh, tạo ra môi trường học tập đa văn hóa và cung cấp cơ hội nhiều hơn cho sinh viên tham gia vào học tập và nghiên cứu ở các môi trường khác nhau.

Giáo dục đại học ngày càng thúc đẩy tư duy sáng tạo, trang bị kỹ năng, tăng tính chủ động, tạo môi trường học tập tương tác; truyền đạt kiến thức, phát triển tư duy sáng tạo và kỹ năng như tư duy phản biện, giao tiếp, làm việc nhóm, giải quyết vấn đề, tạo lập môi trường chủ động, tăng cường tương tác trong quá trình giảng dạy-học tập; hướng tới đào tạo những "công dân toàn cầu".

Giáo dục đại học tập trung vào khuyến khích nghiên cứu, sáng tạo và ứng dụng công nghệ, đóng góp vào việc giải quyết các vấn đề không chỉ ở phạm vi quốc gia mà còn mang tính toàn cầu.

Theo Thủ tướng, bối cảnh và sự phát triển của giáo dục đại học trên thế giới mang lại nhiều thời cơ, vận hội nhưng cũng tạo ra không ít khó khăn, thách thức mới đối với giáo dục đại học Việt Nam.

Với quan điểm giáo dục đào tạo là quốc sách hàng đầu, những năm qua, Đảng và Nhà nước ta luôn đặc biệt quan tâm phát triển giáo dục đào tạo nói chung, giáo dục đại học nói riêng; nhiều cơ chế, chính sách đã được ban hành và triển khai hiệu quả, mang lại những kết quả tích cực, góp phần quan trọng vào quá trình phát triển kinh tế-xã hội và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế của đất nước.

Nhiều quốc gia và tổ chức quốc tế đã công nhận, đánh giá cao nỗ lực của Việt Nam trong việc đầu tư nâng cao chất lượng giáo dục đại học, trong đó có cải thiện chương trình học, năng lực giảng dạy, tạo điều kiện tốt hơn cho sinh viên

học tập và nghiên cứu.

Thủ tướng giao lưu, chia sẻ nhiều vấn đề thời sự, cũng như các vấn đề đang được thế hệ trẻ quan tâm với các sinh viên trường ĐHQG TP. HCM. Ảnh VGP/Nhật Bắc.

Giáo dục đại học Việt Nam đang đẩy mạnh hợp tác quốc tế, tạo ra ngày càng nhiều cơ hội cho sinh viên, giảng viên tiếp cận với kiến thức và trải nghiệm quốc tế; đồng thời, tăng cường nghiên cứu khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo.

Phân tích về định hướng phát triển giáo dục đại học giai đoạn mới, Thủ tướng cho biết, tình hình thế giới diễn biến phức tạp, khó lường: Cạnh tranh thương mại giữa các nước; hậu quả đại dịch COVID-19 kéo dài; xung đột quân sự; các vấn đề an ninh phi truyền thống, biến đổi khí hậu, nghèo đói và bệnh tật, già hóa dân số, cạn kiệt tài nguyên...

Đại hội lần thứ XIII của Đảng đặt ra những mục tiêu phát triển cụ thể cho giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045. Để đạt được mục tiêu đó, bên cạnh các động lực tăng trưởng truyền thống (đầu tư, xuất khẩu, tiêu dùng), chúng ta phải kiến tạo những động lực tăng trưởng mới để phát triển nhanh và bền vững, "đi sau nhưng về trước", "bắt kịp, tiến cùng và vượt lên".

Theo Thủ tướng, phát triển bền vững trở thành xu hướng bao trùm trên thế giới. Kinh tế số, kinh tế tuần hoàn, tăng trưởng xanh đang là mô hình phát triển được nhiều quốc gia lựa chọn. Khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và cách mạng

công nghiệp lần thứ tư đang diễn biến rất nhanh, có nhiều đột phá mới, tác động sâu rộng và đa chiều.

Giáo dục đại học đối mặt với nhiều thách thức mới: Áp lực tự điều chỉnh, đổi mới sáng tạo của các cơ sở giáo dục đại học để đáp ứng nhu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, nhất là các lĩnh vực mới nổi như công nghiệp chip bán dẫn, trí tuệ nhân tạo, năng lượng tái tạo, hydrogen...; toàn cầu hóa, sức cạnh tranh của các cơ sở giáo dục đại học nước ngoài ngay tại Việt Nam; vấn đề cân đối nguồn lực để nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học...

"Chính vì vậy, kiến tạo động lực tăng trưởng mới để phát triển nhanh và bền vững là yêu cầu cấp thiết đặt ra", Thủ tướng khẳng định.

Trong bối cảnh nhiều khó khăn, thách thức, kinh nghiệm thực tiễn từ các quốc gia phát triển cho thấy khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và nguồn nhân lực chất lượng cao được xem là động lực tăng trưởng mới; giáo dục đại học là trụ cột quan trọng cho sự phát triển này.

Những thập niên vừa qua, thế giới chứng kiến sự vươn lên mạnh mẽ của các quốc gia, vùng lãnh thổ Châu Á bao gồm Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan (Trung Quốc), Singapore và Trung Quốc nhờ vào chất lượng nguồn nhân lực, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo.

Thủ tướng nhấn mạnh, chúng ta coi con người là trung tâm, là chủ thể, là mục tiêu, nguồn lực, động lực quan trọng của sự phát triển. Tất cả các chính sách đều xuất phát từ con người và phục vụ con người.

Nhấn mạnh "đổi mới sáng tạo là không có giới hạn", Thủ tướng cho rằng để tạo động lực tăng trưởng mới, cần khuyến khích tư duy sáng tạo và đổi mới; tạo ra môi trường thúc đẩy việc thử nghiệm ý tưởng mới, khám phá các phương pháp tiếp cận khác nhau và khuyến khích tinh thần sáng tạo trong mọi khía cạnh của đời sống.

Cùng với đó, cần chú trọng khai thác công nghệ 4.0, sử dụng công nghệ để tạo ra các sản phẩm và dịch vụ mới, cải tiến quy trình làm việc và tạo ra mô hình kinh doanh sáng tạo là cách để tạo ra động lực tăng trưởng mới, hướng tới kinh tế xanh, phát triển bền vững.

Hiện nay, chúng ta đang cơ cấu lại nền kinh tế gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng theo hướng phát triển nhanh và bền vững; chú trọng phát triển kinh tế số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, thương mại điện tử, các ngành, lĩnh vực mới nổi; trong đó, phấn đấu đào tạo được 50-100 nghìn nhân lực chất lượng cao cho ngành sản xuất chip bán dẫn trong giai đoạn từ năm 2025 đến năm 2030.

Thủ tướng Phạm Minh Chính và các đại biểu dự lễ khai khóa năm 2023 của ĐHQG TP. HCM và giao lưu với các sinh viên, học sinh. Ảnh VGP/Nhật Bắc.

Theo Thủ tướng, các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có ĐHQG TP. HCM phải phát huy hơn nữa vai trò của mình trong thực hiện mục tiêu đào tạo, tìm kiếm nhân tài, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Thủ tướng đánh giá cao ĐHQG TP. HCM đã nhanh chóng xây dựng Đề án phát triển ĐHQG TPHCM thuộc nhóm cơ sở giáo dục đại học hàng đầu Châu Á. ĐHQG TP. HCM cần sớm hoàn thiện Đề án để trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt; trên cơ sở đó phải quyết tâm cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt trong thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp của Đề án để đến năm 2030, nằm trong nhóm 100 cơ sở giáo dục đại học hàng đầu Châu Á, góp phần quan trọng trong kiến tạo động lực tăng trưởng mới nhanh và bền vững cho vùng Đông Nam Bộ nói riêng và cả nước nói chung, nhất là tại vùng ĐBSCL.

Trên tinh thần đó, với quan điểm "nhà trường là nền tảng, thầy cô là động lực, học sinh, sinh viên là trung tâm", Thủ tướng lưu ý một số nội dung sau.

Thứ nhất, đẩy mạnh tuyển chọn và đào tạo, bồi dưỡng học sinh giỏi, sinh viên, học viên chương trình tài năng các ngành khoa học cơ bản, thúc đẩy nghiên cứu khoa học cơ bản.

Thứ hai, chú trọng thu hút, trọng dụng và phát triển đội ngũ các nhà khoa học trẻ xuất sắc, các nhà khoa học đầu ngành, đam mê nghiên cứu.

Thứ ba, tập trung xây dựng và triển khai chương trình đào tạo, nghiên cứu và đổi mới sáng tạo trong các lĩnh vực công nghệ bán dẫn, công nghệ sinh học, chuyển đổi số, trí tuệ nhân tạo và các vấn đề xã hội nổi lên, thuộc nhóm hàng đầu Châu Á.

Thứ tư, phát triển Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia, kết nối với vùng và khu vực Châu Á, trên tinh thần "hội tụ trí tuệ và lan tỏa lợi ích".

Thứ năm, phát triển nguồn lực tài chính bền vững và xây dựng Khu đô thị ĐHQG TP. HCM xanh, hiện đại và bản sắc.

Đến nay, ĐHQG TP. HCM thuộc top 1.000 các trường đại học tốt nhất thế giới; có nhiều ngành, nhóm ngành và lĩnh vực được vinh danh với 09 nhóm ngành học đạt vị trí cao; có 5/9 ngành học đứng đầu Việt Nam, gồm các ngành: Kỹ thuật dầu khí, kỹ thuật điện và điện tử, kỹ thuật hóa học, khoa học môi trường và hóa học. ĐHQG TPHCM đã hình thành một hệ thống trên 100 phòng thí nghiệm (gồm 2 phòng thí nghiệm trọng điểm quốc gia, 11 phòng thí nghiệm trọng điểm cấp ĐHQG và các phòng thí nghiệm cấp khoa). Đồng thời, đã thiết lập quan hệ với các cơ sở giáo dục đại học và nghiên cứu khoa học hàng đầu trong nước và thế giới.

Xuân Hải (t/h)